

Handläggare
Anna-Carin Dalborg
Telefon: 08 - 508 335 72

Till
Utbildningsnämnden
2020-02-06

Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/1507

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Lee Orberson
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen mottagit remissen ”Strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet, för perioden 2019-2022” för yttrande. Strategin utgår från fyra övergripande prioriterade utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska äga rum på den lokala nivån.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna strategin och anser att den ger en god sammanfattning och innehåller relevanta ambitioner och aktiviteter för hur berörda verksamheter ska arbeta tillsammans. Det är positivt att ansvar för genomförande och uppföljning tydliggörs. Förvaltningen efterlyser samtidigt en ökad tydlighet om hur uppföljningen av strategin kan knyta an till stadens ordinarie styrsystem och övriga styrdokument. Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna och överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen mottagit remissen ”Strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet, för perioden 2019-2022” för yttrande.

I budget för 2019 har kommunfullmäktige beslutat att socialnämnden, i samarbete med kommunstyrelsen, ska ta fram en strategi för hur staden kan minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin är framtagen för att beskriva hur stadens berörda verksamheter, tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande för att skapa social trygghet och en stadsmiljö som både är och upplevs som säker. Strategin ska komplettera stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Strategin utgår från fyra övergripande prioriterade utgångspunkter:

- Systematisk samhandling
- Förskola, skola och fritid som skyddsfaktor
- Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv
- Civilsamhället

Aktiviteterna, arbetssätten och åtgärderna i strategin har fokus på social brottsprevention och utgår från brottslighetens sociala orsaker. Inom varje område beskrivs också framgångsrika metoder och arbetssätt. Strategin utgår från en jämställdhetsanalys där kön har en stark koppling till våld och kriminalitet samt ett barnrättsperspektiv där varje barn har rätt till goda uppväxtvillkor, hälsa och utveckling.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samarbete med gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet är en viktig barnrättsfråga och samhällsfråga. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna strategin och anser att förslaget ger en god sammanfattning och innehåller relevanta ambitioner och aktiviteter för hur berörda verksamheter tillsammans ska arbeta för att minska den risken.

Utbildningsförvaltningen lämnar i övrigt följande synpunkter.

Det är positivt att ansvar för genomförande och uppföljning tydliggörs. I strategin ingår att samtliga berörda nämnder ska ta

fram en egen handlingsplan. Socialnämnden får genom sin samordnande och övergripande roll en central funktion för strategins genomförande, inte minst genom uppdraget att stödja berörda nämnder i det arbetet. Utbildningsförvaltningen anser det behöver övervägas om handlingsplanerna kan ingå i det gemensamma arbetet med att ta fram lokala samverkansöverenskommelser.

Det är också viktigt att, som det beskrivs, årligen inrapportera till kommunfullmäktige kring insatser, effekter av dessa och hur uppföljningen görs. Utbildningsförvaltningen efterlyser däremot en ökad tydlighet om hur uppföljningen av strategin kan knyta an till stadens ordinarie styrsystem och övriga styrdokument.

I de handlingsplanerna som ska tas fram behöver det också synas att barnkonventionen nu är en del av svensk lagstiftning från och med den 1 januari 2020. Det kan ske genom att till exempel ta med barn och ungas röster samt beakta det ökade diskrimineringskyddet som finns i barnkonventionen gällande till exempel sociala ursprung och börd och som påverkar arbetet i staden för att skapa goda uppväxtvillkor för alla barn och unga.

Inledningsvis i förslaget till strategi nämns ett antal styrdokument som ligger till grund för strategin. Utbildningsförvaltningen saknar här ”Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck”. Vi föreslår detta tillägg eftersom forskning visar att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar barns uppväxtvillkor.

I strategin lyfts skolan fram som den enskilt viktigaste skyddsfaktorn, utöver föräldrarna, när det gäller risken att drabbas av olika former av sociala problem, så som kriminalitet. Vikten av skolnärvaro nämns i strategin, men kan betonas ytterligare eftersom all forskning i frågan visar på vikten av tidig upptäckt av skolfrånvaro och tidiga insatser mot skolfrånvaro. Nya bestämmelser om skolfrånvaro kom år 2018. Att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning de har rätt till.

En annan skyddsfaktor som nämns i strategin är att barn och unga har en planerad och bra fritid. Kulturskolan, biblioteken och idrottsförvaltningens verksamheter skulle därför kunna få en mer framträdande roll i strategin.

I strategin konstateras att det råder skillnader i brottslighet mellan stadens olika stadsdelar och att en del problem är vanligare i så kallade socialt utsatta områden. Man kan också konstatera att pojkar och män står för en betydligt större andel av brott än vad flickor och kvinnor gör. Skillnader återspeglas också i skolor med lägre måluppfyllelse för elever årskurs 7-9. Eftersom det finns en överrepresentation av pojkar som inte når behörighet till gymnasiet i socioekonomiskt utsatta områden bör strategin också lyfta fram gymnasieskolans introduktionsprogram som en viktig del i övergången från grundskola till gymnasieskola för de elever som inte har nått sin måluppfyllelse för att komma in på gymnasiet.

I strategin betonas vikten av samordnade insatser och att samhandling behöver ske på olika nivåer. Ett sätt att säkra upp att samhandling kommer till stånd och fungerar är att inrätta så kallade lokala samordningsfunktioner inom respektive myndighet. Utbildningsförvaltningen delar uppfattningen om vikten av samordning och samhandling, men anser också att det är viktigt att det företrädesvis sker genom de forum för samverkan som redan finns idag.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om gemensam fortbildning och samarbetsdagar för pedagoger, socialsekreterare, elevhälsopersonal, poliser samt chefer för att få kraft i arbetet. Samtidigt är det också angeläget att säkerställa att arbetsbelastningen vad gäller till exempel dokumentation inte ökar för pedagoger och skolledare på förskolor och skolor. Nyligen har en handlingsplan tagits fram för att förbättra barnskötares och förskollärares arbetsituation. I strategin står att olika beslutsstöd ska användas för socialtjänstens utredningsarbete. Det framgår däremot inte vilken roll som skolan har i dessa beslutsstöd. Skolorna har under många år varit en del av BBIC, Barns behov i centrum, som är ett metodstöd för socialtjänstens utredningsarbete kring barn och unga. BBIC kräver dokumentation från lärare, elevhälsopersonal och skolledare.

En stor del av stadens barn och ungdomar går på fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Det är 38 procent av stadens förskolebarn i åldrarna 1-5 år som är inskrivna i fristående förskolor och drygt 25 procent av alla skolpliktiga grundskoleelever går i fristående skolor med annan huvudman. Här behöver särskilt uppmärksammas hur staden kan inkludera de fristående verksamheterna i strategin.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilaga

Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet